ความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Risk of Victimization of Online Banking Crimes among Students of Srinakharinwirot University

สัณห์ภพ วิทยาทอง
[1]หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย
คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Sunphob Vittayathong
[1] The Program of Master of Arts in Criminology and Law Enforcement
Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy

Received February 3, 2021 | Revised August 20, 2021 | Accepted September 28, 2021

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ และเพื่อค้นหาแนวทางการป้องกันตนเองในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์จำนวน 400 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลจากวิจัยพบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ และระดับชั้นปีการศึกษาของนิสิตที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้คุณค่าของข้อมูลด้านความรู้ด้านความปลอดภัย และด้านการรับรู้ต่อสภาวะคุกคาม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีข้ออเสนอแนะที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่อและการป้องกันตนเอง โดยให้ความสนใจและติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

คำสำคัญ: ความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อ, เหยื่ออาชญากรรม, การทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์

Abstract

This research aims to examine the level of risky behaviors associated with online financial transactions, to study the relationship between personal factors and the level of risky behaviors, and to explore guidelines on the prevention of online financial transaction crime. The sample group of study included 400 Srinakharinwirot University students, who were asked to answer the questions via an online questionnaire. In addition, the data were collected from 10 people using in-depth interviews. The statistical techniques employed to analyze the data included t-test, F-test, and Pearson's correlation coefficient at a statistically significant level of 0.05.The results of the research showed that the respondents exhibited low risk of being the victim of online banking crime. For the hypothetical testing, it was found that students who were different in age and school year had a significant difference of risky behaviors regarding online banking crimes at the significant level of 0.05. Moreover, the level of obtaining information about cybercrime including the perceived value of information, safety knowledge, and perceptions of threats, were significantly corelated with risk behaviors regarding online banking crimes. Some important suggestions include informing people more about risks of becoming a victim of online banking crimes and self-prevention guidelines by paying attention to and updating information about computer security, particularly students who are under 18 years old.

Keywords: Victimization Risk, Crime Victim, Online Financial Transactions

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคไม่น้อย โดยเฉพาะการให้บริการของโทรศัพท์มือถือที่เป็นมากกว่ามือถือ คือ การโทรเข้าและรับสายเท่านั้นเพราะขณะนี้ได้มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาให้บริการ อาทิ การทำธุรกรรมทางการเงินหรือการทำธุรกรรมทางธนาคารผ่านมือถือ โดยใช้วิธีการผูกบัญชีเข้ากับเลขหมายที่ได้ใช้บริการอยู่ซึ่งแนวทางนี้จะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถโอนเงินหรือชำระค่าบริการต่าง ๆ ได้โดยที่ผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องไปยืนเข้าแถวรอคิวรับบริการจากธนาคาร หรือตู้เอทีเอ็มอีกต่อไป โดยข้อดีจากการใช้บริการดังกล่าวไม่เพียงช่วยประหยัดเวลาในการโอนเงินแต่ยังลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเงินเมื่อเทียบกับการโอนเงินแบบเดิม ผ่านไปรษณีย์หรือบริษัทที่ทำธุรกิจรับโอนเงินโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามบริการดังกล่าวได้รับความนิยมมากในต่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาก็ได้ผลิตคอนเทนต์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินใหม่ ๆ มาให้บริการผู้บริโภคเสมอ อาทิ การนำเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีมาใส่ในโทรศัพท์มือถือ และเมื่อนำไปสัมผัสที่เครื่องรับสัญญาณก็สามารถชำระเงินได้ทันที เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมรูปแบบธุรกรรมการเงินออนไลน์ และ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่มุ่งในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ และนำผลการศึกษาที่ได้ออกแบบ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติแนวทางการป้องกันการก่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์และเสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์

2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์

3) เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันตนเองในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

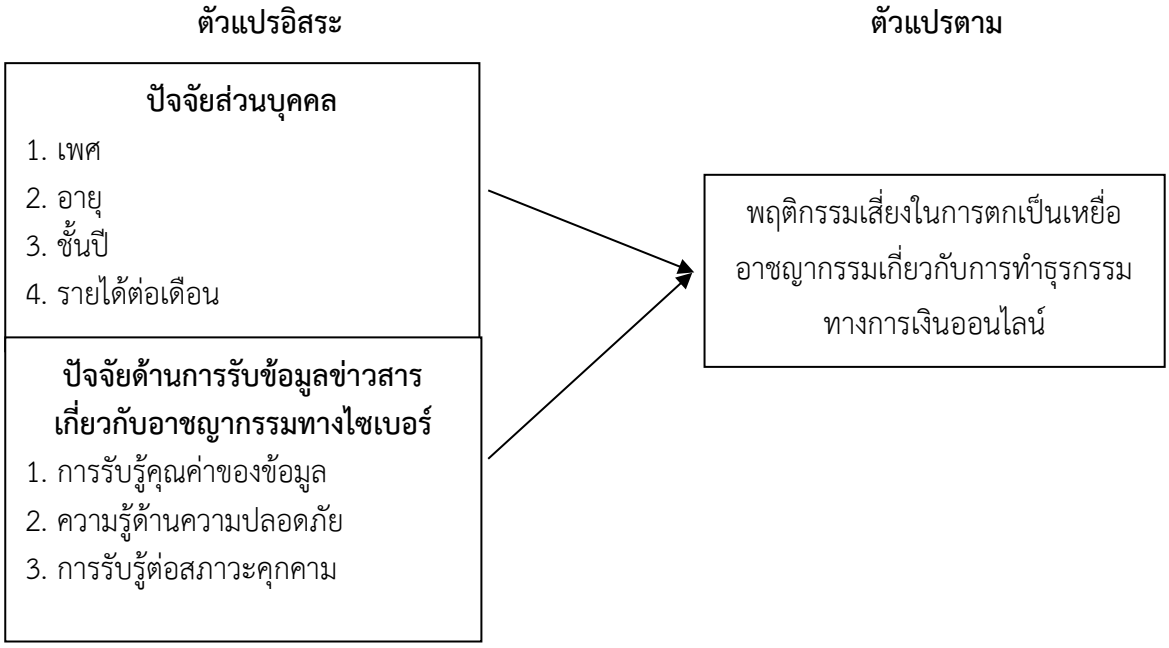

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับโมบายแบงกิ้ง (Mobile Banking)

แอปพลิเคชันโมบายแบงกิ้ง (Mobile Banking) ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Banking) หมายถึง ธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการให้บริการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์คือ อินเทอร์เน็ตซึ่งเรียกว่าอินเทอร์เน็ตแบงกิ้ง (Internet Banking) และผ่านอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือซึ่งเรียกว่าโมบาย แบงกิ้ง (Mobile Banking) ซึ่งมีลักษณะการให้บริการ เช่น การฝากเงิน การถอนเงินการโอนเงินหรือการสอบถามยอดเงิน เป็นต้น โดยในอนาคตการให้บริการของธนาคาร

อิเล็กทรอนิกส์ยัง สามารถพัฒนาลักษณะบริการที่หลากหลายเพื่อรองรับความต้องการในการใช้บริการของผู้ใช้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Crime)

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Crime) หมายถึง การกระทำผิดทางอาญาในระบบคอมพิวเตอร์หรือการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อกระทำผิดทางอาญา เช่น ทำลาย เปลี่ยนแปลง หรือขโมยข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น ระบบคอมพิวเตอร์ในที่นี้ หมายรวมถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เชื่อมกับระบบดังกล่าวด้วย สำหรับอาชญากรรมในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (เช่น อินเทอร์เน็ต) อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่ง คือ อาชญากรรมไซเบอร์ (Cybercrime) อาชญากรที่ก่ออาชญากรรมประเภทนี้ มักถูกเรียกว่าแครกเกอร์ (Youngyuen, 2018)

แนวคิดเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์

องค์ประกอบของการเปิดรับข่าวสาร

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดความสนใจหรือเกิดความไม่สนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต จิตใจจะเป็นตัวกำหนดหรือสั่งการที่สำคัญ เช่น การเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ ประสบการณ์หรือความชอบส่วนตัวของบุคคล

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม เป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวของมนุษย์ เช่น ครอบครัว วัฒนธรรมประเพณี หรือแม้แต่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีด้านการรับรู้ความเสี่ยง

จุฑารัตน์ ใจดี (Jaidee, 2015) กล่าวว่า ความเสี่ยง คือ ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือใช้บริการซึ่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความกังวลใจหรือความไม่แน่นอนก่อนการซื้อผลิตภัณฑ์ทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงความเสี่ยงนั้น ประเภทของการรับรู้ความเสี่ยงผลลัพธ์ของการรับรู้ถึงความเสี่ยง

Bauer (1960) พบว่า ความตั้งใจที่จะใช้บริการธนาคารออนไลน์ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่จากความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นส่วนตัว และความเสี่ยงทางการเงิน

Yaghoubi and Bahmani (2011) อธิบายไว้ว่า การรับรู้ถึงความเสี่ยง พบว่า มีอิทธิพล เชิงลบอย่างมากต่อการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) และความตั้งใจใช้เชิงพฤติกรรมเทคโนโลยี โดยตัวแปรปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวกับด้านประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย ความเสี่ยงด้านเวลา ความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว และความเสี่ยงทางการเงินซึ่งผลลัพธ์จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเสี่ยงมีความสำคัญสำหรับการใช้บริการทางเทคโนโลยี

อรรถพงศ์ งานขยัน (Ngankayhan, 2018) อธิบายไว้ว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการโดยภาพรวม เมื่อผู้บริโภคมีการรับรู้ความเสี่ยงด้านการตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้งาน และด้านความเป็นส่วนตัวโดยรวมมากขึ้นจะทำให้ผู้บริโภคมีแนวโน้มพฤติกรรมด้านแนวโน้มพฤติกรรมในการใช้บริการเพิ่มขึ้นด้วย

ทั้งนี้การศึกษาปัจจัยการรับรู้ถึงความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการยอมรับบริการทางอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการนั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับธนาคารที่จะนำไปเป็นแนวทางพัฒนา และปรับปรุงให้เทคโนโลยีดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และหากสามารถลดการรับรู้ความเสี่ยงของผู้ใช้บริการได้จะส่งผล ทำให้ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้บริการนั้นมีแนวโน้มที่ดีมากขึ้น (Zhao et al., 2010) ดังนั้นผู้ให้บริการจึงควรค้นหากลยุทธ์เพื่อลดความเสี่ยง และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับผู้บริโภคในการใช้บริการ

โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เน้นด้านความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสำคัญ (Yaghoubi and Bahmani, 2011)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พกรณ์ รักษาชาติ (Raksachart, 2010) อาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษาอาชญากรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประเภท รูปแบบ และผลกระทบจากอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครืออินเทอร์เน็ต ความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแนวทางในการแก้ไข การป้องกัน และการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการและเจ้าหน้าที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะแนวโน้มความรุนแรงและผลกระทบของอาชญากรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และปัจจัยที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การเปิดรับและตอบกลับอีเมล์จากผู้ไม่รู้จัก คลิกลิงค์บนหน้าต่างหรือป๊อบอัพขึ้น การใช้บริการธนาคารผ่านร้านอินเตอร์เน็ตคาเฟ่ การส่งข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลทางการเงินให้กับบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก การไม่มีข้อมูลสำรองและโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ มีความสัมพันธ์กับอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สุนิสา อินอุทัย (In-U-thai, 2014) วิจัยเรื่องการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ โดยพบว่ามีการกระทำเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมน้อยกว่าการละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและเมื่อเปรียบเทียบระดับการป้องกันตนเองพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันมีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระเบียบวิธีวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่ทำการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 25,000 คน (ศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2563)

(2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขนาดตัวอย่างได้จากการใช้สูตรในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้เท่ากับ 393.70 แต่เพื่อที่จะได้ความถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 ชุด และทำการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้วิจัยจะทำการเลือกใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้แต่ต้องอยู่ในกลุ่มรวมของประชากรที่สนใจศึกษาซึ่งในที่นี้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีประสบการณ์การทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์เป็นประจำมากกว่า 10 ครั้งต่อเดือน จำนวน 10 คน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ทำการขออนุญาตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผ่านทางคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อเข้าทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

(2) หลังจากได้รับอนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว ผู้วิจัยจะทำการเข้าไปทำการแจกแบบสอบถามตามคณะต่าง ๆ โดยทำการแนะนำตัวกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒชี้แจงให้นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละราย

(3) ชี้แจงให้นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทราบว่าข้อมูลที่รวบรวมได้จากนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละรายจะถูกเก็บเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการสรุปภาพรวมเท่านั้น

(4) ทำการสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถามจนครบทุกข้อ

3) เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม ใช้สอบถามกับกลุ่มประชากร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี และ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบและแบบมาตราวัดแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคริท (Likert’s Scale)

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบและแบบมาตราวัดแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคริท (Likert’s Scale)

เมื่อนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีผู้เชี่ยวชาญให้ค่า IOC จำนวน 3 คน ได้เท่ากับ 0.875 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาจำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.971

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์จากประเด็นผลการศึกษาที่เก็บรวมรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม พร้อมกับเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากคำถามที่กำหนดขึ้น โดยสำหรับประเด็นสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ แนวทางการป้องกันตนเองในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ t-test ตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Correlation) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ผ่าน Mobile Banking มีความถี่ในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ต่อเดือนจำนวน 7 - 9 ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่เคยมีความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์

ข้อมูลปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม 0.31 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรับรู้ความรู้ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.98 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ต่อสภาวะคุกคาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และด้านการรับรู้คุณค่าของข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ตามลำดับ

ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม 0.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ได้แก่ ไม่ใช้งาน Wi-Fi สาธารณะทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 รองลงมาคือ ไม่บันทึกข้อมูล รหัสผ่านเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ไว้ใน Note โทรศัพท์มือถือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ไม่บอกรหัสผ่านการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของท่านหรือคนอื่นทราบรหัสผ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ ลบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ในโทรศัพท์มือถือของท่านเมื่อท่านทำการเปลี่ยนเครื่อง หรือเลิกใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.84 และรหัสผ่านในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของท่านประกอบด้วย ตัวอักษร ตัวเลข และสัญลักษณ์เมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนมากกว่า 6-8 ตัว หรือถ้าเป็นการเข้ารหัสแบบอื่นก็ยากแก่การคาดเดา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.83 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมออนไลน์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์

ปัจจัยส่วนบุคคล	t/F	Sig.	แปลผล
เพศ	0.009	0.993	ไม่แตกต่างกัน
อายุ	2.863	0.023*	แตกต่างกัน
ระดับชั้นปีการศึกษา	3.473	0.008*	แตกต่างกัน
รายได้	3.334	0.801	ไม่แตกต่างกัน
ช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์	1.006	0.367	ไม่แตกต่างกัน
ความถี่ในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์	2.148	0.094	ไม่แตกต่างกัน
ความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	-1.063	0.110	ไม่แตกต่างกัน

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรด้านอายุ และระดับชั้นปีการศึกษาของนิสิตที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรด้านเพศ รายได้ ช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ ความถี่ในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ต่อเดือน และความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่แตกต่างกัน ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่แตกต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมออนไลน์

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์

ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์	r	Sig.
ด้านการรับรู้คุณค่าของข้อมูล	0.753	0.000
ด้านความรู้ด้านความปลอดภัย	0.597	0.000
ด้านการรับรู้ต่อสภาวะคุกคาม	0.741	0.000
รวม	**0.810**	**0.000**

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ (Sig.=0.000) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้คุณค่าของข้อมูล ด้านความรู้ด้านความปลอดภัยและด้านการรับรู้ต่อ

สภาวะคุกคาม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีประสบการณ์การทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์เป็นประจำทุกเดือน จำนวน 10 คน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลต่างมีความเห็นว่าสถานการณ์หลักที่ตนเองจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ได้เมื่อมีการสร้างตัวตนปลอมใน Social Network หรือการแอบอ้างเป็นเจ้าของ Social Network หรือเจ้าของบัญชีหลอกลวง ซึ่งมาในฐานะเพื่อน ญาติ หรือคนสนิทเพื่อให้โอนเงินให้ โดยอาจมีเหตุผลเพื่อการขอความช่วยเหลือหรือได้รับความเดือดร้อนในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการถูกหลอกผ่านการซื้อสินค้า แชร์ลูกโซ่ และการออมเงิน ซึ่งมีลักษณะเป็นการสร้างกลุ่มและให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ทำเกิดการตกลงร่วมลงทุนทั้งในรูปแบบรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน

2) ปัจจัยเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ ประกอบด้วยด้านพฤติกรรม โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่นั้นมีเห็นว่าพฤติกรรมที่มีความประมาท ไม่ระมัดระวังการเข้าสู่การทำธุรกรรมออนไลน์ ขาดการตรวจสอบข้อมูลที่สำคัญ และด้านบุคลิกภาพ หากเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองต่ำ อ่อนแอ ขาดความมั่นใจในตนเอง เชื่อคนง่าย ไว้ใจคนง่าย ย่อมมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

3) แนวทางการป้องกันตนเองในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ ประกอบด้วย การตั้งรหัสผ่านในระบบออนไลน์ทุกบัญชี โดยทำการตั้งรหัสผ่านที่เข้าถึงยากและเปลี่ยนรหัสผ่านอยู่เสมอเพื่อให้ยากต่อการคาดเดา รวมถึงไม่ใช้รหัสผ่านเดียวกันในหลายแอปพลิเคชั่น ทำการตั้งพาสเวิร์ดดับเบิ้ลล็อก หรือพาสเวิร์ด 2 ชั้น เพื่อให้มาตรการป้องกันที่มากกว่า 1 ขั้นตอน โดยเข้าไปตั้งค่าล็อกอิน 2 ขั้นตอน เมื่อมีการล็อกอินเข้าระบบครั้งแรก ระบบจะส่งรหัสผ่าน 6 หลัก สามารถใช้ได้ 30 วินาที มายังโทรศัพท์มือถือที่ใช้ทุกครั้งที่มีการล็อกอินระบบเพื่อจะช่วยป้องกันมิจฉาชีพเข้าไปแฮกได้ ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวกับคนที่ไม่รู้จักและถ้าถูกบอกให้โอนเงิน โดยจะตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานที่อ้างถึงโดยตรงหรือศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ไม่จดรหัสบัตรเอทีเอ็มไว้ที่บัตรเด็ดขาดและหลีกเลี่ยงการใช้บัตรเอทีเอ็มกับตู้ที่ห่างไกลจากชุมชน ไม่ให้เอกสาร ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลทางการเงินแก่คนอื่นง่าย ๆ เช่น User ID Password และบัตรประชาชน ไม่ให้บุคคลอื่น ทำธุรกรรมแทน และใช้การสแกนลายนิ้วมือในการเข้าระบบ

4) ข้อดีของแนวทางการป้องกันตนเองในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่ทำอยู่นั้นคือ การตั้งรหัสผ่านที่มีความซับซ้อนยากต่อการคาดเดาทำให้โอกาสในเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลอื่นลดลง แม้เป็นบุคคลสนิทก็ไม่สามารถทราบได้ อีกทั้งการไม่จดรหัสผ่านไม่ว่าจะเป็นบัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต หรือบัตรอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน ช่วยป้องกันอาชญากรรมได้เพราะหากเกิดการสูญหาย หรือมีการขโมยเกิดขึ้นผู้ที่ได้บัตรไปไม่สามารถใช้งานได้ในทันที

5) การป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ ให้เกิดประสิทธิภาพคือ ตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมออนไลน์เพื่อป้องกันข้อผิดพลาด หรือลดโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย รวมถึงการเลือกอุปกรณ์ที่ใช้เข้าถึงบริการ โดยไม่เลือกใช้คอมพิวเตอร์ผู้อื่น หรือคอมพิวเตอร์ของร้านอินเทอร์เน็ตเด็ดขาด เพื่อป้องกันการถูกขโมยข้อมูลและทำการ Log in-Log out ทุกครั้งเมื่อมีการใช้งานหรือทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ในระดับน้อย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีรหัสผ่านในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของท่านประกอบด้วย ตัวอักษร ตัวเลข และสัญลักษณ์ เมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนมากกว่า 6 - 8 ตัว หรือถ้าเป็นการเข้ารหัสแบบอื่นก็ยากแก่การคาดเดา และลบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ในโทรศัพท์มือถือของท่านเมื่อทำการเปลี่ยนเครื่องหรือเลิกใช้งานไม่บันทึกข้อมูล รหัสผ่านเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ไว้ใน Note โทรศัพท์มือถือไม่ใช้งาน Wi-Fi สาธารณะ ทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ รวมถึงไม่มีการบอกรหัสผ่านการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์หรือคนอื่นทราบรหัสผ่านน้อยที่สุด เช่นเดียวกับแนวคิดเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของเหยื่อ (Lifestyle Theory) แนวคิดนี้ให้ความสำคัญไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ของเหยื่ออาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เหยื่อใช้ชีวิตในแต่ละวันว่าภายใต้ปฏิสัมพันธ์นั้นมีความเสียงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือไม่ เช่น การออกนอกเคหะสถานในยามวิกาล เดินทางในที่เปลี่ยวไม่มีแสงสว่างเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแนวคิดนี้ใช้อธิบายอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สินเป็นส่วนใหญ่ซึ่งแนวคิดนี้รวมไปถึงพฤติกรรมของเหยื่ออาชญากรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กับโลกออนไลน์ทั้งเวลาและสถานที่ที่มีปฏิสัมพันธ์เริ่มตั้งแต่สถานที่ที่เข้าใช้งาน ระยะเวลาที่ใช้งานจนไปถึงกิจกรรมการใช้งาน Choi (2008) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีวิถีการดำเนินชีวิตของเหยื่อที่เปิดเผย (Lifestyle-exposure theory) เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ไว้ว่าทฤษฎีนี้มีข้อจำกัดในการอธิบายเหยื่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์แต่ก็ยังสามารถที่จะศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรม (victimology) โดยการประเมินระดับความเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมซึ่งสามารถวัดพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเสี่ยง (risk-taking factors) ที่เกิดขึ้นกับการใช้งานคอมพิวเตอร์มุ่งเน้นการศึกษาที่ผู้ใช้งานออนไลน์ผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา (unknown web sites) หรือดาวน์โหลดโปรแกรมฟรีต่าง ๆ โดยไม่รู้แหล่งที่มาหรือคลิกเข้าหน้าต่างโฆษณาชวนเชื่อรวมไปถึงลิงค์ต่าง ๆ โดยไม่ตรวจสอบ URL ให้แน่นอนโดยบุคคลเหล่านั้นมีความใกล้เคียงเหยื่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์มากที่สุดหรืออีกนัยหนึ่งคือ ระดับของอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออนไลน์ (levels of online vocational) และกิจกรรมออนไลน์เพื่อความบันเทิง (leisure activities) มีผลให้เกิดโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

จากการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี และ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากด้วยประสบการณ์ชีวิตน้อยของนิสิตโดยกลุ่มนิสิตที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีและนิสิตชั้นปีที่ 1 คือบุคคลกลุ่มเดียว ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่กำลังเผชิญอยู่กับความเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องของการเรียนที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไป บริบทของพื้นที่ สังคม และดำเนินชีวิตในสังคมใหม่ที่ต้องมีปรับตัวอยู่นั้น อาจส่งผลทำให้นิสิตเกิดความกังวลหรือมีแรงจูงใจต่าง ๆ

เข้ามามาก ดังนั้น หากนิสิตมีขาดการไตร่ตรองหรือไม่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตที่มากพอมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อได้สูงกว่านิสิตที่มีอายุมากกว่าที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้นซึ่งผ่านการปรับตัวมาได้ในระยะหนึ่งแล้วมีความคุ้นเคยและสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเองได้คงที่แล้วจึงมีโอกาสในการในการตกเหยื่อได้น้อย เช่นเดียวกับ นิสา อินอุทัย (In-U-thai, 2014) ทำการศึกษาการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ โดยพบว่ามีการกระทำเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมน้อยกว่าการละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและเมื่อเปรียบเทียบระดับการป้องกันตนเองพบว่าประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพแตกต่างกันมีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนหญิงมีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมากกว่าชายและประชาชนที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี และประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ พบว่า ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ (Sig.=0.000) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้คุณค่าของข้อมูล ด้านความรู้ด้านความปลอดภัย และด้านการรับรู้ ต่อสภาวะคุกคาม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายความว่า เมื่อนิสิตมีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่สูงจะทำให้พฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการที่นิสิตให้ความสำคัญกับคิดข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ ซึ่งทราบว่าจะได้รับความเสียหาย ถ้าข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ถูกขโมย จึงต้องให้ความสนใจและติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ ศึกษาคู่มือหรือคำแนะนำด้านความปลอดภัยที่ดีจะช่วยปกป้องหรือลดโอกาสเกิดอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และรู้เท่าทันว่าในปัจจุบันภัยคุกคามจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีอัตราเพิ่มขึ้น และทุกคนมีโอกาสถูกคุกคามจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายช่องทาง เช่น Social media, Computer ฯลฯ ทำให้นิสิตสามารถสร้างแนวทางในการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ จึงกล่าวได้ว่า เมื่อนิสิตให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่สูงขึ้นทำมีพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ที่ลดลง สอดคล้องกับพกรณ์ รักษาชาติ (Raksachart, 2010) อาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษาอาชญากรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประเภท รูปแบบ และผลกระทบจากอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครืออินเทอร์เน็ต ความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแนวทางในการแก้ไข การป้องกัน และ การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกัน

การก่ออาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านกฎหมายและ ด้านรูปแบบหรือวิธีการก่ออาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ สังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวม อยู่ในระดับมากโดยเฉพาะแนวโน้มความรุนแรงและผลกระทบของอาชญากรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การเปิดรับและ ตอบกลับอีเมล์จากผู้ไม่รู้จัก คลิกลิงค์บนหน้าต่างหรือป๊อบอัพขึ้น การใช้บริการธนาคารผ่านร้านอินเตอร์เน็ตคาเฟ่ การส่งข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลทางการเงินให้กับบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก การไม่มีข้อมูลสำรองและโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ มีความสัมพันธ์กับอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรให้ความสำคัญกับการยึดหลักทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านเหยื่อซึ่งเป็นเป้าหมายทางตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคามเกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้ในการป้องกันตนเอง เพื่อให้ประชาชนการทำความเข้าใจว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์นั้นมีความสำคัญโดยจะได้รับความเสียหาย ถ้าข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของคุณถูกขโมย จะต้องให้ความสนใจและติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ โดยทำการศึกษาคู่มือหรือคำแนะนำด้านความปลอดภัยที่ดีจะช่วยปกป้องหรือลดโอกาสเกิดอาชญากรรมได้ เพราะในปัจจุบันภัยคุกคามจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยทุกคนมีโอกาสถูกคุกคามจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อีกทั้งอาชญากรรมคอมพิวเตอร์สามารถเกิดขึ้นได้ในหลายช่องทาง เช่น Social media, Computer ฯลฯ

2. เพื่อเป็นการป้องการพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ ควรจะมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความเสี่ยงที่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อาจจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้รวมถึงวิธีการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำธุรกรรมออนไลน์ เพราะนิสิตที่มีอายุกว่า 18 ปี ส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีวัยและสภาพแวดล้อมที่ยังมีผู้ดูแลจึงทำให้บุคคลกลุ่มนี้มีประสบการณ์และวิธีการป้องกันตนเองเกี่ยวกับอาชญากรรมน้อยกว่ากลุ่มบุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนิสิต ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างดี อันเห็นได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผ่านการใช้โทรศัพท์มือถือทุกคน และก่อนที่ทุกคนจะเข้าถึงแบบสอบถามแบบออนไลน์ได้นั้นต้องผ่านการรับ Link เพื่อเข้าถึงแบบสอบถามแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการทดสอบการใช้เทคโนโลยีเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า หากมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุที่แตกต่างไปจากนี้ผลการวิจัยอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้ศึกษาในครั้งนี้และวิธีการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามอาจจะต้องเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน

2. การวิจัยในครั้งหน้าควรจะใช้สถิติที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งจะเป็นการศึกษาเชิงลึก เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆได้มากขึ้นโดยการลงรายละเอียดหาความสัมพันธ์ในรายข้อของพฤติกรรมเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางการทำ

ธุรกรรมออนไลน์และพฤติกรรมการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์บนโทรศัพท์มือถือที่ปลอดภัยที่ถูกจัดทำเป็นแบบสอบถาม กับปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะการใช้งานโทรศัพท์มือถือ

เอกสารอ้างอิง

Alalwan, A. A., Dwivedi, Y. K., Rana, N. P. & Williams, M. D. (2016). Consumer adoption of mobile banking in Jordan Examining the role of usefulness, ease of use, perceived risk and self-effcacy. **Journal of Enterprise Information Management**, 29(1), 118-139.

Bashir,l.,& Madhavaiah,C.(2015). Consumer attitude and behavioural intention towards Internet banking adoption in India. **Journal of Indian Business research**, 7(1),67-102. Retrieved 2 July 2017.

Bauer, R.A. (1960). **Consumer behavior as risk taking**. In R. S. Hancock (Ed), Proceedings of the 43rd Conference of the American Marketing Association: Dynamic Marketing for a Changing World (pp. 389-398). Chicago: America Marketing Association.

In-U-thai, S. (2014). **People's Self-Protection to Avoid Becoming the Victim of A Crime In Tambon Seansook, Amphoe Muang, Chonburi Province.** Master of Public Administration Thesis. Burapa University, Chonburi. (In Thai).

Jaidee, J. (2013). **The Relationships Among Female Consumers' knowledge, Risk Perception and Buying Behaviors of the Skin Whitening Lotion Products**. Master of Science Thesis. Burapa University, Chonburi. (In Thai).

Liang, H., and Xue, Y. (2010). Understanding Security Behaviors in Personal Computer Usage: A Threat Avoidance Perspective. **Journal of the Association for Information Systems**, 11(7), 394-413.

Ngankayhan, A. (2018). The Relationship between Technology Acceptance, Perceived Risk and Behavioral trends in Using the True Money Wallet Mobile Application Among Customers in Bangkok. **Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology**, 4(1), 55-70.

Raksachart, P. (2010). **Electronic Crimes : A study on Crimes on the Internet Network**. Master of Public Administration Thesis. Suan Sunantha Rajabhat University, Bangkok. (In Thai).

Sriseang, Ch. (2013). **Adulation for the use of the E-Payment System : A Case Study of Ayudhya Bank Public Company Limited**. Master of Science Independent study. Thammasat University, Bangkok. (In Thai).

Wang, X., Liao, J., Xia, D., & Chang, T. (2010). The impact of organizational justice on work performance. International. **Journal of Manpower**, 31(6), 660-677.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

Yaghoubi, N.-M., & Bahmani, E. (2011). Behavioral approach to policy making of the internet banking industry: The evaluation of factors influenced on the customers' adoption of internet banking services. **African Journal of Business Management,** 5(16), 6785-6792.

Youngyuen, Y. (2018). **An Ecological Study For Crime Prevention Planning in the Bangkok Area (Pranakhon Side)**. Master of Urban Planning Thesis. Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai).

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล **นายสัณห์ภพ วิทยาทอง ***
ตำแหน่ง/สถานะ นักศึกษาปริญญาโท
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sunphob88@gmail.com

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)